

Πληροφοριακό Υλικό

Ποια είναι τα πλαίσια ταυτότητας που καταλήγει η διεργασία διαμόρφωσης της;

Σύμφωνα με τη θεωρία του James Marcia, υπάρχουν τέσσερα πιθανά πλαίσια ταυτότητας στα οποία καταλήγει ο έφηβος και με ένα εξ αυτών εισέρχεται στην ενήλικη ζωή:

1. Η κατακτημένη ταυτότητα

Η κατακτημένη ταυτότητα είναι η θετικότερη κατάσταση ταυτότητας. Προέρχεται μέσα από την τριβή του με διάφορα ερεθίσματα, από τον πειραματισμό με ποικίλους ρόλους και μέσα από τη γνωστική του επαφή με διάφορες ιδεολογίες και πεποιθήσεις. Η λέξη «κατακτημένη» υποδηλώνει την ταυτότητα που έχει καταλήξει ο ίδιος έφηβος ως αποτέλεσμα της δικής του επεξεργασίας, αποτελεί ενισχυτική διεργασία της αυτοεκτίμησής τους και καλείται να την υπερασπιστεί.

Οι έφηβοι με κατακτημένη ταυτότητα, φανερώνουν στην ενήλικη ζωή τους χαμηλότερα επίπεδα άγχους, συνέπεια στην πραγματοποίηση των στόχων τους, υψηλή αυτοεκτίμηση και συνάπτουν ασφαλείς και λειτουργικές σχέσεις.

2. Η δοτή ή πρόωρα σχηματισμένη ταυτότητα

Σε αυτό το πλαίσιο ταυτότητας, ο έφηβος υποχρεώνεται να ακολουθήσει μία ταυτότητα, που χαρακτηρίζεται από σκοπούς και πεποιθήσεις που έχουν υποδειχθεί από άλλους. Ενδεχομένως αυτοί οι άνθρωποι να είχαν εξουσία στη ζωή του εφήβου και να μην του άφηναν περιθώριο εναλλακτικής επιλογής. Καθώς ο έφηβος δεν έρχεται σε επαφή με άλλα πολιτισμικά ή κοινωνικά ερεθίσματα, αναγνωρίζει στη δοτή ή πρόωρα σχηματισμένη ταυτότητα, την πραγματικότητά του.

Οι άνθρωποι με αυτή την κατάσταση ταυτότητας χαρακτηρίζονται από εξαρτητικές σχέσεις, έλλειψη αυτονομίας, χαμηλή αυτοεκτίμηση, αδυναμία πραγματοποίησης πνευματικών έργων, είναι συνήθως εκτελεστικοί χωρίς ανάληψη πρωτοβουλιών και παρουσιάζουν μία αυταρχική και στερεοτυπική συμπεριφορά.

3. Το παρατεταμένο μορατόριουμ

Το παρατεταμένο μορατόριουμ είναι ένα πλαίσιο ταυτότητας κατά το οποίο ο άνθρωπος αναζητά συνεχώς και αγωνιωδώς νέες δυνατότητες, νέες εναλλακτικές λύσεις και νέες διεξόδους στη ζωή του, χωρίς να μπορεί να καταλήξει σε ένα ξεκάθαρο αποτέλεσμα που να τον ικανοποιεί και να του προσδίδει σταθερότητα. Η συνεχής αναζήτηση, δημιουργεί αναστάτωση στον έφηβο, την οποία κουβαλά και στην ενήλικη ζωή και χαρακτηρίζεται από περιόδους έντονου άγχους.

Ο ενήλικος με το πλαίσιο ταυτότητας παρατεταμένου μορατόριουμ, δυσκολεύεται να εμπιστευθεί τον εαυτό του να προχωρήσει σε ασφαλείς επιλογές, με πιθανό αποτέλεσμα ή να παραμένει στάσιμος σε μία κατάσταση (εργασία, εκπαίδευση κτλ), να αναβάλλει νέα ξεκινήματα και στόχους επιλέγοντας μία επίπλαστη ασφάλεια που ίσως πολλές φορές να ματαιώνει ή να αλλάζει διαρκώς ρόλους και επιλογές και τελικά να μην ολοκληρώνει ποτέ αυτό που έχει ξεκινήσει.

4. Η σύγχυση ρόλων/Διάχυση ταυτότητας

Η σύγχυση ρόλων αφορά στη διαρκή μεταπήδηση του ανθρώπου σε διάφορους ρόλους χωρίς να μπορεί να καταλήξει σε έναν κύριο και σταθερό. Χωρίς μία σαφή εννοιολογική αφετηρία, θα λέγαμε ότι κλίνει «όπου φυσάει ο άνεμος». Από τη σύγχυση ρόλων πηγάζει μία συνεχή αμφισβήτηση για τον εαυτό, ένα αίσθημα ανασφάλειας και άγχους που καλείται να καλυφεί από βραχυπρόθεσμες επιλογές που έχουν προσωρινό μόνο νόημα και μειωμένη αυτοεποποίηση.

Η προσέλκυση του σε νέους ρόλους μπορεί να γίνει πολύ εύκολα αν βρεθεί εκείνο το ερέθισμα που θα νοηματοδοτηθεί σαν ουσιαστικό, έχοντας όμως κριθεί πολύ επιφανειακά. Ο άνθρωπος με αυτό το πλαίσιο ταυτότητας, χαρακτηρίζεται από επιφανειακές και τυπικές σχέσεις, στις οποίες μεγαλύτερη αξία έχει ο εαυτός του παρά ο σύντροφος.

Πηγή: <https://www.psychologynow.gr/psychology-in-our-life/personality/2845-pos-diamorfonetai-i-anthropini-taftotita-xaris-pisxos.html>